

CONV 26/02

CONTRIB 9

SAATE

Lähettiläjä: Sihteeristö

Vastaanottaja: Valmistelukunta

Asia: Valmistelukunnan tarkkailijan muistio

Valmistelukunnan tarkkailija Zaplana Hernandez-Soro on toimittanut valmistelukunnan pääsihteerille liitteenä olevan muistion.

=====

Alueiden komitean

13. maaliskuuta 2002 hyväksymä

LAUSUNTO

aiheesta

Euroopan parlamentin mietintöluonnos:

Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivallan rajaaminen

Alueiden komitea, joka

OTTAA HUOMIOON Laekenissa 14. ja 15. joulukuuta 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät ja etenkin Laekenin julistuksen Euroopan unionin tulevaisuudesta,

OTTAA HUOMIOON Euroopan parlamentin perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioden valiokunnan mietintöluonnoksen aiheesta "Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivallan rajaaminen" (PE 304.276),

OTTAA HUOMIOON Euroopan parlamentin päätöslauselman komission kertomuksista Eurooppa-neuvostolle: "Säädöskäytännön parantaminen 1998 – yhteinen vastuu" (C5-0266/2000) ja "Säädöskäytännön parantaminen 1999" (C5-0279/1999),

OTTAA HUOMIOON Euroopan parlamentin aluepolitiikka-, liikenne- ja matkailuvaliokunnan 10. lokakuuta 2001 perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioden valiokunnalle antaman lausunnon aiheesta "Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivallan rajaaminen" (PE 301.816),

OTTAA HUOMIOON Euroopan parlamentin ulkoasioiden, ihmisoikeuksien sekä yhteisen turvallisuuden ja puolustuspolitiikan valiokunnan 23. elokuuta 2001 perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioden valiokunnalle antaman lausuntoluonnoksen aiheesta "Toimivallan jakaminen Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden kesken" (PE 302.070),

OTTAA HUOMIOON komission 5. joulukuuta 2001 antaman tiedonannon Euroopan unionin tulevaisuudesta – Eurooppalainen hallintotapa – Yhteisömenettelyn uudistaminen (KOM(2001) 727 lopullinen),

OTTAA HUOMIOON 14. marraskuuta 2001 antamansa päätöslauselman Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten (CdR 104/2001 fin),

OTTAA HUOMIOON 20. syyskuuta 2001 antamansa tiedonannon aiheesta "Kansalaisläheisyys" (CdR 436/2000 fin),

OTTAA HUOMIOON 4. huhtikuuta 2001 antamansa päätöslauselman aiheesta "Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta" (CdR 430/2000 fin)¹,

OTTAA HUOMIOON 15. syyskuuta 1999 antamansa lausunnon aiheesta "Komission kertomus Eurooppa-neuvostolle: Säädöskäytännön parantaminen 1998 – Yhteinen vastuu" (CdR 50/99 fin) ja 13. huhtikuuta 2000 antamansa lausunnon aiheesta "Komission kertomus Eurooppa-neuvostolle: Säädöskäytännön parantaminen 1999" (CdR 18/2000 fin)²,

OTTAA HUOMIOON 11. maaliskuuta 1999 antamansa lausunnon läheisyysperiaatteesta "Kohti todellista subsidiariteetin kulttuuria – Alueiden komitean vetoomus" (CdR 302/98 fin)³,

OTTAA HUOMIOON Euroopan parlamentin lausuntopyynnön, jonka sen perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta on välittänyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan neljännen kohdan nojalla,

OTTAA HUOMIOON puheenjohtajansa alueiden komitean työjärjestyksen 40 artiklan 2 kohdan nojalla tekemän päätöksen noudattaa kiireellisyysmenettelyä ja nimetä kaksi yleisesittelijää, Jos CHABERTIN (B–PPE) (Brysselin pääkaupunkialueen julkisista töistä, liikenteestä ja terveydenhuollosta vastaava ministeri) ja Manfred DAMMEYERIN (D–PSE) (Nordrhein-Westfalenin maapäivien jäsen),

JA KATSOO, ETTÄ alueiden komitea on kutsuttu Laekenin Eurooppa-neuvoston koolle kutsumaan Euroopan tulevaisuutta käsittelevään valmistelukuntaan aktiiviseksi tarkkailijaksi ja että toimivaltuuksien tarkoituksenmukaisempi jako ja määrittely Euroopan unionissa on valittu unionin ensimmäiseksi uudistamisaiheeksi,

KATSOO, ETTÄ valtion- ja hallitusten päämiehet ovat viitanneet Laekenin julistuksessa useaan otteeseen alueelliseen ulottuvuuteen määrittäessään aiheet toimivaltuuksien

¹ EYVL C 253, 12.9.2001, s. 25.

² EYVL C 374, 23.12.1999, s. 11; EYVL C 226, 8.8.2000, s. 60.

³ EYVL C 198, 14.7.1999, s. 73.

tarkoituksenmukaisempaa jakoa ja määrittelyä Euroopan unionissa koskevaan pohdintaan esittämällä seuraavat kysymykset:

- Miten varmistetaan, ettei uusittu toimivallanjako johda vaivihkaa unionin toimivallan laajentumiseen tai jäsenvaltioiden ja alueiden yksinomaisen toimivallan murenemiseen?
- Eikö unionin politiikan tavanomainen harjoittaminen ja toteuttaminen toisaalta pitäisi jättää nimenomaisesti jäsenvaltioille tai niiden perustuslain niin edellyttäessä alueille? Eikö niiden pitäisi saada takeet siitä, että niiden toimivaltuuksiin ei kajota?

KATSOO, ETTÄ alueiden komitea on perustamisestaan lähtien toivonut keskustelua toimivaltajaon ongelmista ja toissijaisuus-, suhteellisuus- ja läheisyysperiaatteen tosiasiallisesta soveltamisesta ja että se on hyväksynyt lukuisia kannanottoja tästä aiheesta kahdella ensimmäisellä nelivuotisella toimikaudellaan,

hyväksyi 13.–14. maaliskuuta 2002 pitämässään 43. täysistunnossa (maaliskuun 13. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

o

o o

1 Yleishuomioita toimivaltajaon ongelmista Euroopan unionissa

1.1 **Alueiden komitea on tyytyväinen** Euroopan parlamentin lausuntopyynnön sille avaamaan mahdollisuuteen esittää periaatteellinen kantansa tähän ongelma-alueeseen, joka on hyvin oikeutetusti sijoitettu seuraavaa hallitustenvälistä konferenssia valmistelemaan koolle kutsutun valmistelukunnan ydintehtävien joukkoon.

1.2 Alueiden komitea **panee** tyytyväisenä **merkille**, että toimivaltajaon ongelmat ovat herättäneet Euroopan parlamentin perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioden valiokunnassa kysymyksen alueiden ja paikallisviranomaisten asemasta ja roolista Euroopan unionissa ja niiden institutionaalisesta edustuksesta.

1.3 Alueiden komitea **tähdentää**, että integraatioprosessin eteneminen vaikuttaa merkittävästi alueiden ja kuntien autonomiaan, koska Euroopan unioni on ajan mittaan alkanut tulkita ja käyttää toimivaltuuksiaan useilla aloilla entistä laajemmin. Tästä syystä keskustelussa tarkoituksenmukaisemmasta toimivaltajaosta ei ole kysymys ainoastaan tehokkaampien lainsäädäntövälineiden määrittämisestä, vaan myös unionin ja jäsenvaltioiden välisen tehtäväjaon tarkistamisesta keskeisillä politiikan aloilla. Monet näistä aloista kuuluvat kuitenkin alueiden vastuualueeseen, esimerkiksi kulttuuri- ja koulutuspolitiikka, tutkimus- ja teknologiapolitiikka sekä ympäristöpolitiikka ja myös alueellinen rakennepolitiikka ja maatalouden rakennepolitiikka⁴.

1.4 Alueiden komitea **muistuttaa**, että tavoitteena on entistä demokraattisempi, avoimempi ja tehokkaampi unioni. Tavoite on määrä saavuttaa selkeyttämällä, yksinkertaistamalla ja mukauttamalla perussopimuksia sekä parantamalla kansalaisille tiedottamista.

1.5 Alueiden komitea **on tyytyväinen** valmistelukuntaan ensimmäisenä askeleena kohti perustamissopimuksen nykyistä demokraattisempaa tarkistusta ja **kehottaa** levittämään mahdollisimman laajalle valmistelukunnan päätelmiä ja suosituksia.

⁴ *Muistio alueiden komitean osallistumisesta järjestelmälliseen keskusteluun unionin tulevaisuudesta (CdR 325/2001 fin).*

1.6 Näin ollen alueiden komitea **katsoo**, että toimivaltuuksien asianmukaisempaa jakamista koskeva pohdinta on perustettava läheisyysperiaatteen ohella myös suhteellisuus- ja kansalaisläheisyysperiaatteisiin. Lähtökohtana on lisäksi oltava kansallisten ja alueellisten identiteettien kunnioittaminen ja poliittisen lähivastuun suosiminen.

1.7 Alueiden komitea **pittää** läheisyysperiaatetta kantavuudeltaan perustuslaillisena poliittisena periaatteena. Sen sisällyttäminen Euroopan unionin perussopimukseen kannustaa jäsenvaltioita ja asianomaisia toimielimiä tavoittelemaan mahdollisimman suurta tehokkuutta ja suhteellisuutta sopivimman päätöksentekotason valinnassa. Tämän vuoksi läheisyysperiaatteen noudattamisella on turvattava sekä alueelliset valtaoikeudet että paikallinen itsehallinto⁵. Tämän mukaisesti yhteisön on ryhdyttävä toimiin ainoastaan, mikäli suunniteltujen toimenpiteiden tavoitteita ei voida saavuttaa riittävän hyvin jäsenvaltioiden tasolla ja ne näin ollen soveltuvat laajuutensa ja vaikutustensa vuoksi paremmin toteutettaviksi yhteisön tasolla.

1.8 Alueiden komitea **toteaa**, että vaikka läheisyysperiaatetta onkin edistetty poliittisesti ja oikeudellisesti sen jälkeen, kun se kirjattiin Maastrichtin sopimukseen, sen toteuttaminen ei ole vielä täydellistä eikä sillä ole toivottua vaikutusta unionin toimintaan. Komitea uskoo, että toimivaltuuksien asianmukaisempi jako edistäisi merkittävästi kyseisen periaatteen esittämistä ja noudattamista ja auttaisi valvomaan sen soveltamista.

1.9 Käsillä olevaan lausuntoon on koottu alueiden komitean kannanotot sen toiselta nelivuotiskaudelta. Komitea **antaa** lausuntonsa asian käsittelyn varhaisessa vaiheessa, jotta se voi tarjota Euroopan parlamentille pohdittavaa periaatteellisista kysymyksistä. Se täsmentää kantaansa valmistelukunnan työskentelyn edetessä.

1.10 Alueiden komitea **aikoo** käydä vuoropuhelua aiheesta Euroopan parlamentin kanssa Euroopan unionin tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan työskentelyn ajan.

⁵ Konferenssin "*Uusiin hallintomalleihin Euroopassa: 'Lisää demokratiaa ja kansalaisläheisyyttä'*" loppujulistus (CdR 379/2000 fin).

2 Toimivaltuuksien tarkoituksenmukaisempi jako ja määrittely Euroopan unionissa on välttämätöntä unionin integraatioprosessin jatkamisen kannalta

2.1 Alueiden komitea **yhtyy** Euroopan parlamentin analyysiin, joka koskee toimivaltajaon ongelmien synnyttämiä perussopimusten ja koko yhteisön toiminnan nykypuutteita. Syynä ongelmiin ovat välineiden ja menettelyjen lisääntyminen sekä koherenssin ja avoimuuden puute. Toimivalta on nykyään jaettu epätarkasti, koska EY:n perustamissopimuksessa asetetaan yleiset tavoitteet eikä määritellä täsmällisesti toimien ulottuvuutta⁶.

2.2 Alueiden komitea **katsoo**, että valtion- ja hallitusten päämiesten Laekenin julistuksessa Euroopan unionin tulevaisuudesta suosittama toimivaltuuksien tarkoituksenmukaisempi jako ja määrittely Euroopan unionissa on osa Eurooppa-hankkeen laajaa uudelleenmäärittelyä. Komitea varoittaa tyytymästä toimivaltarajauksessa pelkkiin teknisiin sopimusmuutoksiin⁷.

2.3 Alueiden komitea **toteaa**, että kansalaisten tuki ja osallistuminen voidaan varmistaa vain huolehtimalla hallinnon avoimuudesta ja vastuualojen selkeydestä Euroopan rakentamisessa⁸. Komitea on vakuuttunut, että eurooppalainen demokratia voi toteutua kunnolla vain, mikäli perussopimukset ja päätöksentekomenettelyt ovat selkeämpiä kansalaisille ja niitä on helpompi panna toimeen.

2.4 Alueiden komitea **kannattaa** perustuslainomaista lähestymistapaa ja hyväksyy näin ollen Euroopan parlamentin ehdotuksen, jonka mukaan perussopimukset tulee yhdistää yhdeksi tekstikokonaisuudeksi, joka sisältää kaksi osaa:

⁶ AK:n lausunto läheisyysperiaatteesta *"Kohti todellista subsidiariteetin kulttuuria – Alueiden komitean vetoamus"* (CdR 302/1998 fin).

⁷ AK:n päätöslauselma *"Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten"* (CdR 104/2001 fin).

⁸ AK:n tiedonanto aiheesta *"Kansalaisläheisyys"* (CdR 436/2000 fin).

- a) "perustuslaillisen" tai perusosan, joka sisältää johdanto-osan, unionin tavoitteet, perusoikeudet sekä toimielimiä ja yksinomaista toimivaltaa koskevat määräykset; tätä osaa voidaan muuttaa vain hallitustenvälisen konferenssin päätöksellä
- b) osan, jossa käsitellään erityisesti teknisiä, menettelyihin liittyviä tai institutionaalisia kysymyksiä, sikäli kuin näitä voidaan säännellä sekundäärilainsäädännöllä. Tätä osaa voidaan muuttaa yhteisön menettelyllä ilman hallitustenvälistä konferenssia. Jäsenvaltioiden toimivallan siirto Euroopan unionille edellyttää joka tapauksessa jäsenvaltioiden parlamenttien hyväksyntää⁹.

2.5 Alueiden komitea **on sitä mieltä**, että toimivallan tarkoituksenmukaisempi jako Euroopan unionin, jäsenvaltioiden, alueiden ja alueita alempien tasojen kesken riippuu olennaisesti Euroopan unionin oikeudellisesta asemasta ja sen tehtävistä. Siksi on syytä

- määritellä ja selkeyttää tarvittavat toimintalinjat Eurooppa-hankkeen pohjalta
- toteuttaa kansalaisläheisyys^{*}; läheisyysperiaate on otettava Euroopan unionin tehtävien uudelleenmäärittelyn perustaksi; tässä yhteydessä on kunnioitettava kussakin jäsenvaltiossa noudatettavia keskushallinnon sekä alue- ja paikallishallinnon välisen vastuun- ja toimivallanjaon periaatteita; aloilla, joilla yhteisön toiminta ei ole välttämätöntä, jäsenvaltioille, alueille ja kunnille on kansalaisläheisinä päätöksentekotasoina palautettava suurempi poliittinen vastuu
- jakaa poliittinen vastuu selkeällä tavalla, esimerkiksi muuttamalla perustamissopimusta Euroopan unionin toimivallan suhteen; tässä on epäröimättä joko lisättävä EU:n toimivaltaa tai palautettava sille toimivaltaa tarpeen mukaan¹⁰.

⁹ AK:n lausunto aiheesta "Komission kertomus Eurooppa-neuvostolle: *Säädöskäytännön parantaminen 1999*" (CdR 18/2000 fin).

^{*} Ks. myös AK:n tiedonanto aiheesta "Kansalaisläheisyys" (CdR 436/2000 fin).

¹⁰ AK:n päätöslauselma "*Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten*" (CdR 104/2001 fin).

2.6 Alueiden komitea **on vakuuttunut** siitä, että Euroopan unionin laajentuessa unionin tehtävät on keskitettävä varsinaisiin eurooppalaisiin haasteisiin, ja vaatii, että tällä tavoin keskitetyt ja uudistetut Euroopan unionin tehtävät ilmaistaan selkeästi perussopimuksissa tai tulevassa perustuslainomaisessa sopimuksessa. Euroopan unionin on myös vastaisuudessa pystyttävä reagoimaan joustavasti kasvaviin haasteisiin, mitä varten sen on saatava asianmukainen välineistö¹¹.

2.7 Alueiden komitea **katsoo** kuitenkin, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa määrättyjä unionin poliittisia tavoitteita on varjeltava.

2.8 Alueiden komitea **kannattaa** näin ollen Euroopan unionin toimintavalmiuden säilyttämistä ja läheisyysperiaatteen dynaamista soveltamista.

2.9 Alueiden komitea **yhtyy** käsillä olevassa mietintöluonnoksessa esitettyyn metodologiseen lähestymistapaan, joka koskee toimivaltuuksien luokittelua unionin yksinomaisiin toimivaltuuksiin, jäsenvaltioiden yksinomaisiin toimivaltuuksiin sekä jaettuihin että täydentäviin toimivaltuuksiin.

2.10 Alueiden komitea **muistuttaa**, että läheisyysperiaatteen mukaisesti toimivalta on kaikissa asioissa, joissa yksinomaista toimivaltaa ei ole siirretty yhteisön tasolle, jätettävä ensisijaisesti muille tasoille: jäsenvaltioille sekä niiden alueille ja kunnille. Tästä periaatteesta määrätään sitovasti perustamissopimuksessa, ja kaikkien toimielinten – neuvoston, komission ja parlamentin – on noudatettava sitä¹².

2.11 Alueiden komitea **katsoo**, että komissio on tulkinnut EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan toisen kohdan käsitettä "yhteisön yksinomainen toimivalta" hyvin väljästi. Tämä käytäntö on vähentänyt läheisyysperiaatteen merkitystä¹³.

¹¹ AK:n päätöslauselma "Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten" (CdR 104/2001 fin).

¹² Muistio alueiden komitean osallistumisesta järjestelmälliseen keskusteluun unionin tulevaisuudesta (CdR 325/2001 fin).

¹³ AK:n lausunto aiheesta "Komission kertomus Eurooppa-neuvostolle: Säädoskäytännön parantaminen 1999" (CdR 18/2000 fin).

2.12 Alueiden komitea **korostaa**, että monien tulevaisuuden Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvien alojen tulee edelleen kuulua yhteiseen toimivaltaan, joka ei ole pelkästään Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden hallitusten vastuulla, vaan läheisyysperiaatteen mukaisesti myös alue- ja paikallisviranomaisien vastuulla. Tässä on kuitenkin aina noudatettava jäsenvaltioiden perustuslakien määräyksiä. Lisäksi komitea huomauttaa, että käsite "toimivalta" ei tarkoita pelkästään lainsäädäntövaltaa, vaan siihen sisältyy myös muuta oikeudellista toimintavaltaa eri hallinnonalojen puitteissa¹⁴.

2.13 Alueiden komitea **pitää** tarpeellisenä parantaa myös toimivallan määrittelyssä käytettäviä oikeudellisia välineitä. Komitea ehdottaa, että tarkastellaan mahdollisuuksia porrastaa EU:n toimivaltuudet paremmin ja järjestelmällisemmin¹⁵.

2.14 Alueiden komitea **tähdentää**, että hyvän eurooppalaisen hallintotavan edellytysten varmistamiseksi on huomioitava toimivaltuuksien nivoutumisessa eri hallintotasoille esiintyvät ongelmat.

2.15 Alueiden komitea **korostaa** suhteellisuusperiaatteen tärkeyttä. Jaettujen toimivaltuuksien mekaniikka perustuu suhteellisuusperiaatteeseen.

2.16 Alueiden komitea **suhtautuu suopeasti** normien hierarkkiseen porrastukseen ja katsoo, että tehokkuuden ja luettavuuden nimessä on syytä erottaa yhteisön eri oikeudelliset säädökset (asetukset, direktiivit, päätökset) toisistaan. EU-lainsäädännöstä tulisi laatia yleistä ja konkreettiset soveltamisenmenettelyt tulisi jättää niiden toimeenpanosta vastaaville viranomaisille, joina usein ovat alue- ja paikallisviranomaiset. Näin voitaisiin valvoa, että Euroopan unionin sisäisiä kulttuurieroja kunnioitetaan¹⁶.

2.17 Alueiden komitea **edellyttää**, että yhteisön lainsäädännöstä kansalaisille ja sen soveltamisesta vastaaville viranomaisille – usein alue- ja paikallisviranomaisille – aiheutuvat taloudelliset ja hallinnolliset seuraukset otetaan huomioon¹⁷.

¹⁴ AK:n päätöslauselma aiheesta "Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta" (CdR 430/2000 fin).

¹⁵ AK:n päätöslauselma aiheesta "Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta" (CdR 430/2000 fin).

¹⁶ AK:n tiedonanto aiheesta "Kansalaisläheisyys" (CdR 436/2000 fin).

¹⁷ AK:n lausunto aiheesta "Alueiden ja paikallisyhteisöjen rooli EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa" (CdR 51/1999 fin).

2.18 Alueiden komitean **mielestä** toimivallan asianmukaisempi jakaminen helpottaisi siirtymistä aiempaa järjestelmällisemmin enemmistöpäätöksiin ja parantaisi siten Euroopan unionin toimintakykyä kokonaisuudessaan¹⁸.

2.19 Alueiden komitea **korostaa**, että oikeuden Euroopan unionin tehtävien määrittelyyn on edelleen oltava jäsenvaltioilla. Komitea vastustaa ehdotuksia sopimusmuutoksia koskevan itsemääräämisoikeuden antamisesta yhteisölle ja etenkin pyrkimyksiä poistaa vaatimus kansallisten parlamenttien suorittamasta sopimusten ratifioinnista¹⁹.

3 Alueiden ja paikallisyhteisöiden toimivaltuudet tulee taata jaettaessa ja määritettäessä toimivaltuuksia uudelleen Euroopan unionissa

3.1 Alueiden komitea **ei tarkoita**, että toimivaltaajaosta käytävä keskustelu johtaisi siihen, että Euroopan unionia vaaditaan hallinnoimaan jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaa alueellista järjestäytymistä. Tarkoituksena on päinvastoin ottaa huomioon alueiden ja paikallisyhteisöiden erittäin merkittävä osuus yhteisön lainsäädännön toimeenpanossa ja taata molempien tahojen toimivaltuudet.

3.2 Alueiden komitea **muistuttaa** tässä yhteydessä, että jäsenvaltioissa vallitsevia valtion sekä alue- ja paikallisviranomaisten välisen vastuun- ja toimivallanjaon periaatteita on kunnioitettava²⁰.

3.3 Alueiden komitea **palauttaa mieliin** Euroopan parlamentin päätöslauselman säädöskäytännön parantamista koskevista komission kertomuksista 1998 ja 1999, jossa ehdotetaan "että

¹⁸ AK:n lausunto aiheesta "Komission kertomus Eurooppa-neuvostolle: *Säädöskäytännön parantaminen 1999*" (CdR 18/2000 fin).

¹⁹ AK:n päätöslauselma "*Eurooppa-neuvoston Laekenin kokouksen valmistelua sekä vuoden 2004 hallitustenvälisen kokouksen puitteissa tapahtuvaa Euroopan unionin edelleen kehittämistä varten*" (CdR 104/2001 fin).

²⁰ AK:n päätöslauselma aiheesta "*Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta*" (CdR 430/2000 fin).

toissijaisuusperiaatteen ja Euroopan unionin poliittisen ja kansallisen moninaisuuden mukaisesti perussopimukseen tehtäviin muutoksiin olisi sisällytettävä erityisesti jäsenvaltioiden sisäisten poliittisten yksiköiden (osavaltiot, autonomiset alueet, alueet) poliittisten ja lainsäädännöllisten valtaoikeuksien tunnustaminen ja kunnioittaminen niiden toimeenpanevissa, lainsäädännöllisissä ja oikeudellisissa suhteissa EU:n toimielinten kanssa²¹.

3.4 Alueiden komitea **kannattaa** ehdotusta alueille myönnettävästä perustamissopimukseen kirjattavasta asemasta, jonka kaltainen kansallisilla parlamenteilla on. Siinä täsmennettäisiin alueiden toiminta-alat ja vastuualueet, poliittisen osallistumisen edellyttämät toimintatavat ja menettelyt sekä seuranta- ja arviointimekanismit. Komitea huomauttaa kuitenkin, että on tärkeää soveltaa läheisyysperiaatetta myös valtiollista tasoa alemmilla tasoilla eli ei vain alueellisella, vaan myös paikallisella tasolla, sillä paikallistasolla on useissa jäsenvaltioissa hallinnollista toimivaltaa yhteisön asioissa.

3.5 Alueiden komitea **pahoittelee** kuitenkin suositettua, liian keskihakuista lähestymistapaa, jonka mukaan yksinomaan jäsenvaltioiden hallituksille myönnettäisiin etuoikeus laatia luettelo unionin aluekumppaneista. Komitea ehdottaa tästä syystä, että Euroopan parlamentti tarkastelee ehdotusta uudelleen yhteistyössä alueiden komitean kanssa. Näin vältetään siltä, että kyseisen aseman myöntämismuodollisuudet hillitsisivät kehittyvää elinvoimaa luomalla jäsenvaltioihin tai niiden välille vääristymiä.

3.6 Alueiden komitea **katsoo**, että kyseisen aseman myöntäminen alueille ja paikallistason autonomisille yksiköille merkitsisi Euroopan unionin perusoikeuskirjan johdannossa tunnustettujen periaatteiden konkretisoitumista. Komitea toivoo, että perusoikeuskirja sisällytetään perussopimukseen ja että siitä tehdään juridisesti velvoittava. Siinä tulee määrätä, että "unioni edistää osaltaan näiden yhteisten arvojen vaalimista ja kehittämistä kunnioittaen Euroopan kansojen kulttuurien ja perinteiden monimuotoisuutta sekä jäsenvaltioiden kansallista identiteettiä ja niiden tapaa järjestää hallintonsa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla²²".

²¹ Euroopan parlamentin päätöslauselma komission kertomuksista Eurooppa-neuvostolle: "*Säädöskäytännön parantaminen 1998–1999*" (A5–0269/2000).

²² Euroopan unionin perusoikeuskirja (EYVL C 364/01, 18.12.2000, s. 1–22).

3.7 Alueiden komitea **toistaa** pyyntönsä paikallisen ja alueellisen autonomian periaatteiden liittamisestä unionin yhteisiin periaatteisiin jäsenvaltioiden perustuslaillisia määräyksiä kunnioittaen.

3.8 Alueiden komitea **panee** tyytyväisenä **merkille**, että Euroopan parlamentti on ottanut huomioon omaa lainsäädäntävaltaa käyttävien alueiden erityistilanteen suhteessa toimivaltajaon ongelmiin.

3.9 Alueiden komitea **muistuttaa** kuitenkin, että useiden jäsenvaltioiden paikallisviranomaisilla ja muilla alueyhteisöillä on myös erittäin itsenäinen asema sekä hallintovaltaa yhteisön lainsäädännön toimeenpanossa. Komitea kehottaa Euroopan parlamenttia ottamaan huomioon tämän tosiasian.

3.10 Alueiden komitea **vaatii**, että perussopimuksissa määritettyjä läheisyys- ja suhteellisuusperiaatteita täydennetään siten, että taataan alueiden ja paikallisviranomaisten toimivallan kunnioittaminen.

3.11 Alueiden komitea **toistaa** vaatimuksensa alueiden komitealle ja omaa lainsäädäntävaltaa käyttäville alueille myönnettävästä oikeudesta vedota Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen tapauksissa, joissa läheisyysperiaatetta on loukattu.

3.12 Alueiden komitea **muistuttaa** Euroopan parlamentin edellyttäneen päätöslauselmassaan säädöskäytännön parantamista koskevista komission kertomuksista 1998 ja 1999, että "alueiden komitean kasvava merkitys toissijaisuusperiaatteen soveltamisessa on tunnustettava ja sitä on kehitettävä"²³. Komitea toivoo, että Euroopan parlamentin valtuuskunta toistaa tämän vaatimuksen valmistelukunnassa.

3.13 Alueiden komitea **katsoo**, että unionin lainsäädännön liittamisestä yhä laajemmin alue- ja paikallisviranomaisten toimivallan piiriin seuraa välittömästi AK:n institutionaalisen roolin vahvistaminen, mikäli halutaan taata tehokkaasti toimivallan tarkoituksenmukainen jako ja niveltyminen Euroopan unionissa.

²³ Euroopan parlamentin päätöslauselma komission kertomuksista Eurooppa-neuvostolle: *"Säädöskäytännön parantaminen 1998–1999"* (A5–0269/2000).

3.14 Alueiden komitea **edellyttää** siksi, että yhteisön tulevassa toimielinrakenteessa läheisyysperiaatteen mukaisesti lisätään alue- ja paikallishallinnon painoarvoa Euroopassa ottaen huomioon niiden merkitys Euroopan yhtenäistymisprosessissa ja yhteisön politiikan toteuttamisessa lähellä kansalaisia²⁴.

3.15 Tästä syystä alueiden komitea **katsoo**, että se tulee muuttaa toimielimeksi ja sen rakenne sellaiseksi, että se pystyy hoitamaan tehokkaasti sille annetut tehtävät. Komitealle tulee myös osoittaa pelkkää neuvoa-antavaa tehtävää suuremmat toimivaltuudet, mm. kanneoikeus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen. Näin komitea voi vaikuttaa eurooppalaiseen päätöksentekoprosessiin, jossa jäsenvaltioiden kaikki poliittiset tasot – kunnista omaa lainsäädäntävaltaa käyttäviin alueisiin – ovat edustettuina ja kantavat osansa vastuusta²⁵.

3.16 Alueiden komitea **kehottaa** Euroopan parlamenttia ja etenkin sen valtuuskuntaa Euroopan unionin tulevaisuutta käsittelevässä valmistelukunnassa valvomaan yhtäältä, että tarve taata alueiden ja paikallisyhteisöiden toimivaltuudet poliittisesti ja oikeudellisesti otetaan valmistelukunnan työssä huomioon ja toisaalta, että alueiden komitea saa olla täysipainoisesti mukana jaettaessa ja määritettäessä toimivaltuuksia uudelleen Euroopan unionissa.

Bryssel 13. maaliskuuta 2002

Alueiden komitean
puheenjohtaja

Alueiden komitean
pääsihteeri

Albert BORE

Vincenzo FALCONE

²⁴ AK:n päätöslauselma aiheesta "Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta" (CdR 430/2000 fin).

²⁵ AK:n päätöslauselma aiheesta "Vuoden 2000 hallitustenvälisen konferenssin tulokset ja keskustelu Euroopan unionin tulevaisuudesta" (CdR 430/2000 fin).